

Nihal Atsız'ın Kemalizm Eleştirisi ve Bu Eleştirinin Nedensel Çözümlemesi

Can KAKIŞIM

Yrd. Doç. Dr., Uluslararası İlişkiler Bölümü, İİBF / Karabük Üniversitesi
cankakisim@yahoo.com

Öz

Türkçülük düşüncesinin 20. yüzyıldaki en temel figürlerinden biri olan Nihal Atsız, milliyetçi çevreler üzerinde önemli etkilerde bulunmuş bir fikir ve eylem adamıdır. Atsız'ın uzun yazı kariyeri boyunca, makalelerinde her zaman koruduğu temalardan biri ise eskiden beri Kemalizm'e ve Kemalist kadrolara yönelik eleştirisi olmuştur. Zira Atatürk'ün şahsına genel bir saygıyı daima muhafaza etmiş olsa da Atsız makalelerinde bir ideoloji olarak Kemalizme dönük eleştirisini her zaman canlı tutmuştur. Bu eleştirinin gelişiminde hem özel yani bizzat Atsız'ın şahsından kaynaklanan hem de genel yani Türkçülük prensipleri bakımından öne çıkan belli sebeplerden söz edilebilir. Özel sebepler arasında Atsız'ın kişilik yapısı, Rıza Nur ile yakınlığı ve Kemalist yönetici elite yaşadığı sorunlar dile getirilmelidir. Atsız'ın Kemalizm eleştirisinin genel sebepleri ise Kemalizm'in barışçıl dış politika anlayışı, ırkçı nitelikten uzak bir karakter taşıması, bu ideolojinin Batılılaşma vizyonu ve son olarak da komünizme ve komünistlere dönük "müsamahası" olarak dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nihal Atsız, Kemalizm, Türkçülük, Irkçılık, Halk Partisi, Batılılaşma, anti-komünizm

Nihal Atsız's Criticism of Kemalism and the Causal Analysis of This Criticism

Abstract

Nihal Atsız was one of the key figures of Turkist movement in the 20th century. During his career of writing, his criticism of Kemalism and Kemalist cadres has been among the most noteworthy themes since the beginning. Indeed, despite his general respect for Atatürk himself, Atsız has always maintained his criticism of Kemalism as an ideology in his articles. In the development of this criticism, there are some special reasons which root in Atsız's personality and his personal experiences and certain general causes that originated from the principles of Turkism. Personal character of Atsız, his close relationship with Rıza Nur and his actual problems with the Kemalist governing elite are the examples of the special causes. General causes of this criticism, on the other hand, may be indicated as Kemalism's understanding of peaceful foreign policy, its objection to racism, vision of Westernization and its "tolerance" for communism and the communists.

Keywords: Nihal Atsız, Kemalism, Turkism, Racism, People's Party, Westernization, anti-communism

Giriş

Hüseyin Nihal Atsız (1905-1975) Türkçülük düşüncesinin yirminci yüzyılda Ziya Gökalp'ten sonraki en temel figürüdür. Türkçülüğü sadece fikrinsel anlamda değil aynı zamanda eylemsel düzlemde de sürdürme yönündeki eğilimi, Atsız'ın, ilk yazılarını kaleme aldığı dönemlerden ömrünün sonuna kadar milliyetçi çevrelerde ciddi bir ağırlık sahibi olmasını sağlamıştır. Açık biçimde ortaya koyduğu ırkçı fikirleriyle hem resmi milliyetçilik anlayışının hem de Türk-İslam sentezine dayalı yaklaşımların dışında kalmış olan Nihal Atsız ayrıksı düşüncelerini her durum ve şartta sergileyen ve bu uğurda birçok kere bedel ödemiş olan bir dava adamı görünümündedir. Atsız'ın bu eleştirel tavrından Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu ideolojisi olan Kemalizm de nasibini fazlasıyla almıştır. Öyle ki Atsız'ın yazın kariyeri boyunca en hâkim temalardan biri Kemalizm eleştirisi olmuş, bu olgu, Atsız'ın yazılarında, doğrudan veya dolaylı, kendine daima yer bulmuştur.

Bu çalışmanın amacı Atsız'ın Kemalizme yönelik söz konusu eleştirilerinin genel bir tablosunu çizebilmek ve bu eleştirinin sebepleriyle ilgili bir çözümleme gerçekleştirebilmektir. Bu çerçevede, ilk olarak Nihal Atsız'ın Mustafa Kemal Atatürk'e yönelik fikirleri ve Kemalizm hakkındaki genel tavrı üzerinde durulacak ve Atsız'ın Atatürk'ün şahsı ile bir ideoloji olarak Kemalizm arasında yaptığı ayırım ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu girizgâhtan sonra ise söz konusu eleştirinin nedensel çözümlemesine geçilmektedir. Bu doğrultuda, çalışmanın ikinci kısmında Atsız'ın Kemalizm eleştirisinin, yazarın bizzat kendi nitelik ve deneyimlerinden kaynaklanan sebepleri tartışılmaktadır. Atsız'ın karakter yapısı, fikriyatında Dr. Rıza Nur'un yönlendirici rolü ve yönetici elitlerle yaşadığı sorunların etkisi bu kapsamda ele alınmaktadır. Üçüncü bölümde ise Atsız'ın Kemalizme dönük tavrının Türkçü prensiplerden kaynaklanan genel nedenleri irdelenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, Nihal Atsız'ın Kemalizmin barışçıl dış politika anlayışı, bu ideolojinin ırkçı bir karakter taşıması, sahip olduğu batılılaşma vizyonu ve komünizme/komünistlere karşı "hoşgörülü" tavrına yönelik düşünceleri analiz edilecektir.

1. Atsız'ın Atatürk'e Bakış Açısı ve Kemalizm Eleştirisi

Konuyla ilgili olarak üzerinde ilk durulması gereken husus Atsız'ın Kemalizme yönelik kimi zaman oldukça ağır mahiyet kazanan tüm eleştirilerine karşın Atatürk'ün şahsına genel bir saygı beslediği yönündeki gerçekliktir. Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı'nı başlatmış ve başarıya ulaştırmış bir kişi olmasından kaynaklanan bu yaklaşımı, Atsız'ın özellikle gençlik dönemlerinde kaleme aldığı yazılarda görebilmek mümkündür. Sözgelimi bu yazılarından birinde Atsız Atatürk'e "Dün ordularına ilk hedef olarak Akdeniz'i gösteren Gazi elbette pek yakında ikinci hedefi de gösterecektir."¹

¹ Nihal Atsız, "Çanakkale'ye Yürüyüş", *Çanakkale'ye Yürüyüş – Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 43.

diyerek seslenmekte, aynı dönemde yazdığı "Toprak-Mazi" adlı şiirinde de "Arkasında olmasaydı şanlı bir mazi, bu milletten çıkar mıydı bir büyük GAZİ"² mısralarına yer vererek yine Atatürk'e inanç ve minnetle hitap etmektedir. Atsız başka bir yazısında da "Gazi'nin kudretli şahsiyeti Türk milletine bir dilek birliği kurmamış olsaydı muhakkak ki Türkiye'de türlü türlü zümreler bulunacaktı." tespitinde bulunmuş ve Atatürk'ün üstün şahsi özelliklerinin Türkiye'de ulusal bir birliğin kurulması noktasında ne derece önemli rol oynamış olduğuna dikkat çekmiştir.³

Atsız'ın Atatürk hakkındaki olumlu tavrı 1940'lı yıllarda ama özellikle de Mayıs 1944'te tevkif edilmesinden sonra sekteye uğramış ve bu dönemde kaleme aldığı yazılarda yukarıdaki övgü nitelikli sözlere hiç rastlanılmamış, aksine kendisinin bizzat adı anılmasa da Atatürk'ün iktidar dönemine yönelik ciddi eleştiri ve suçlamalar bu yazılarda kendine yer bulmuştur. Ancak Atsız, bu tarihsel aradan sonra 1960'lı yıllardan başlayarak yazmış olduğu makalelerde Atatürk'e karşı tekrardan olumlayıcı bir çizgiye gelecektir. Öyle ki Atsız'a göre "Birinci Cihan Savaşı sonundaki büyük bozgunun Türkiye'nin kurtulacağına inanan ve bu hususta mücadele hazırlığı yapan iki kişi vardı: Mustafa Kemal Paşa ve Kâzım Karabekir Paşa."⁴ Bu yüzden kendisinin Atatürk soyadını alması da en tabii hakkıydı, zira o "Sakarya ve Dumlupınar meydan savaşlarını kazanmış bir kumandan, mahvoldu sanılan bir milleti kalkındıran bir devlet adamıydı. Tehlike anlarında ülkesini bırakıp gitmiş ve unvanı durup dururken almış değildi."⁵ Üstelik Atatürk iyi bir kumandan olmasının yanı sıra "ondan daha üstün olarak da dâhi bir siyaset adamı"ydı.⁶ Onun "devrinde, Türk milleti nüfus, servet, teknik ve kültür bakımından bugüne göre çok geride olmasına rağmen manevî güç bakımından kudretliydi ve onun içindir ki kendisinde her tehlikeyi yenebilmek inanç ve kudretini buluyordu."⁷ Oysaki "Atatürk'ten sonra Türkiye'de huzur denen bir şey kalma[mıştı]."⁸

Bu hususlar çerçevesinde Nihal Atsız'ın Atatürk'e bakış açısında zaman içerisinde bazı dalgalanmalar olsa da, yine de genel bir saygıyı ve olumlamayı içerdiği söylenebilir. Atatürk'ün bulunduğu mevkiyi savaş alanında gösterdiği başarıyla birlikte hak etmiş olması Atsız'ın Atatürk'ün şahsını, Kemalizme yönelik genel eleştirisinden ayırmasına sebep olmuştur. Bu anlamda Atsız'ın bir ideoloji olarak Kemalizme olumsuz yaklaşımının Atatürk'ün şahsına yönelik bir suçlamaya dönüşmediğini, ancak aynı zamanda Atatürk'e duyduğu saygının da Kemalizme yönelik suçlamalarına engel olmadığını ifade etmek gereklidir.

² Ibid., s. 46.

³ Atsız, "Yirminci Asırda Türk Meselesi II – Türk Irkı = Türk Milleti", *Makaleler III* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 145.

⁴ Atsız, "Halk Partisinin Tek Yanlışı (?)", *Makaleler IV* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 213.

⁵ Atsız, "İran Türkleri II", *Makaleler I* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s.63.

⁶ Atsız, "C.H.P.'nin Türkçülere ve Komünistlere Karşı 1944'ten Evvel Tutumu", *Çanakkale'ye Yürüyüş – Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi*, s. 240.

⁷ Atsız, "Türk Milletine Çağrı", *Makaleler IV*, s. 50.

⁸ Atsız, "Açık Yürekli Olmak...", *Makaleler IV*, s. 200.

Atsız'ın Kemalizme dönük eleştirilerinde her şeyden önce Kemalizmin Türk ulusu adına herhangi bir ülkü ortaya koyabilmekten uzak bir ideoloji olduğu düşüncesi yatmaktadır. Atsız'ın şu cümlelerinde bu yaklaşımı görebilmek mümkündür: "Atatürkçülük genç kuşakları heyecandıracak bir ülkü müdür? Atatürkçülük denen nesne bir ilaç, bir panzehirdir. Hastalanmış veya zehirlenmiş bir ülkü değildir. Ülkü bir milleti iliklerine kadar heyecanla sarsan düşünce demektir. Uğrunda kanların ve canların harcandığı bir inançtır."⁹ Hâlbuki Atsız'ın düşüncesinde Türk ulusu dini ve milli sebeplerle gönüllü olarak kendini feda edebilir ama Kemalist prensipler için kılını dahi kıpırdatmaz.¹⁰ Zaten Atsız'a göre Kemalizm Türkçülük gibi "yerli" bir düşünce de değildir, tıpkı komünizm, faşizm veya demokrasi gibi dış kaynaklı, hatta birden fazla dış merkeze bağlı bir ideolojidir: "Kemalizm denilen muazzam safsata kısmen Fransa kısmen de İtalya ve Rusya'dan alınmak suretiyle dış âlemin bir değil, birkaç merkezine birden bağlı olan, bu suretle diğerlerinden daha çok karmakarışık bir şekilde dışarıya bağlı bulunan bir ucubedir."¹¹ Nihal Atsız aynı zamanda, Kemalizm'in "otuz yılın yalan-dolan propagandasına dayanmakta" olduğunu iddia etmekte ve milletin başına otuz yıl zorla bela olduklarını söylediği Kemalistleri "inkılap yobazları" olarak nitelemektedir. Atsız'a göre Kemalistler donmuş beyinlerinde herhangi bir fikir olmadığı için kendi dar prensiplerinin dışındaki her şeye dış gıcırdatmaktan başka bir şey yapmayan kişilerdir.¹²

Atsız Kemalizme yönelik eleştirilerinde kimi zaman o kadar ileri gitmektedir ki, ona göre Türkiye Cumhuriyeti 1923 yılında değil Demokrat Parti'nin iktidarı Halk Partisi'nden devraldığı 1950 Mayıs'ında kurulmuştur; "ondan önceki 1923-1950 çağı gayrimeşru ve müstebit bir diktatörlük zamanıdır." Halk Partisi, "Serbest Cumhuriyet Fırkası ve Müstakil Grup gibi maskaralıklarla milletin ve dünyanın gözünü boyadık zannedecek kadar da zekâdan mahrum" bir partidir.¹³ Rezilâne bir diktatörlük ve emsalsiz bir riyakârlık idaresidir, memleketi çiftlik gibi yöneten bir oluşumdur. Halk Partililer cihan tarihinin emsalsiz budalaları, Türk ahlâkının en sinsi düşmanlarıdır, onların Türkiye'ye getirdikleri "medeniyet ve asrılık" yüzbinlerce gayrimeşru çocuğun doğumuna sebep olmuştur.¹⁴ Kısacası Atsız'a göre, "1950'den önce uzun yıllar bu memleketin başında serseriler hem de yabancı ve hain serseriler hüküm sür[müş], milletin sağlığını, servetini ve ahlâkını o serseriler mahvet[miştir]."¹⁵

Nihal Atsız'ın Atatürk'e yönelik tüm olumlu düşüncelerine rağmen bu derece yoğun ve güçlü bir Kemalizm karşıtlığına sahip olması belirli şahsi ve

⁹ Atsız, "Biz Ne İstedığımızı Biliyoruz", *Makaleler IV*, s. 132.

¹⁰ Atsız, "Milli Birlik", *Makaleler III*, s. 236.

¹¹ *Ibid.*, s. 235.

¹² *Ibid.*, s. 234-236.

¹³ Atsız, "Kurucular Meclisi", *Makaleler IV*, s. 339.

¹⁴ Atsız, "Türkiye'nin Türkleşmesi", *Makaleler IV*, s. 444-445.

¹⁵ Atsız, "Veda", *Makaleler III*, s. 96.

gayrişahsi sebeplerden kaynaklanmaktadır. Yani Atsız'daki Kemalizm eleştirisinin bizzat Atsız'ın şahsi tecrübelerinden kaynaklanan birtakım sebepleri olduğu gibi, inandığı dünya görüşü ve takipçisi olduğu ilkeler bakımından da önem arz eden nedenleri vardır. Bu sebeplerin daha ayrıntılı bir çözümlemesi Atsız'ın bu noktadaki sert ve eleştirel tavrını anlayabilmek bakımından fikir verir nitelikte olacaktır.

2. Atsız'ın Kemalizm Eleştirisinin Özel Sebepleri

2.1. Atsız'ın Karakter Yapısı

Bu hususta ilk dikkat çekilmesi gereken nokta Nihal Atsız'ın kişilik özellikleri olsa gerektir. Hem yazılarında kullandığı sert üsluptan hem de yakın çevresinin ve kendisini tanıyanların ifadelerinden anlaşıldığı üzere, Atsız her daim muhalif bir duruşu benimseyen, iktidar sahipleriyle aynı çizgide bulunmaktan imtina eden ve doğru bildiğini, zaman ve mekân şartına bağlı kalmaksızın açıkça söylemeyi şiar edinen bir kişidir. Atsız inandığı ideolojik ilkelere uygun biçimde kişisel hayatını da hesapsız ve keskin çizgilerle sürdürmeyi tercih etmiştir. Öyle ki Altan Deliorman'ın sözleriyle ifade etmek gerekirse Atsız fikir mücadelesinde taviz vermeyi asla kabul etmeyen, hatta "taviz" sözünden adeta nefret eden biridir. Yine Deliorman'ın ifadesiyle, "doğruluğuna inandığı hususları pervasızca dile getirmesi, Atsız'ın hayat boyu sıkıntılar çekmesine sebep olmuştur."¹⁶ Atsız ulusal meseleler hakkındaki tutumlarını tasvip etmediği kişileri entelektüel veya siyasetçi ayrımı yapmadan eleştirmiş ve karşılaştığı yaptırımlara rağmen fikirlerini daima muhafaza etmiştir.¹⁷ Hatta Atsız 1961 yılında Adalet Partisi'nden kendisine gelen milletvekilliği teklifini de yine siyasi kariyere uygun olmayan bu karakter yapısının bir gereği olarak geri çevirmiştir.¹⁸

Bu karakter yapısı, Atsız'ın Kemalizm hakkındaki eleştirel tavrını kısmen açıklayan bir unsurdur. Kemalizmin ülkede resmi ideoloji niteliği taşıdığı, dolayısıyla da Kemalist olmanın devlet kademelerinde yükselmenin önkoşulu sayıldığı bir dönemde Atsız iktidar yapısından ve kadrolarından uzak durmuş, üstelik onların eylemlerine her zaman şüpheci bir gözle bakarak, yanlış veya eksik olduğunu düşündüğü hususlara derhal ve açıktan muhalefet etmekten kaçınmamıştır. Atsız "Mücadelesiz hayat beni mahvediyor." diyecek kadar mücadele yanlısı bir profildir.¹⁹ Bu kişilik özelliklerinin doğal sonucu olarak da yönetici elitlerin çeşitli yaptırımlarıyla karşılaştığı dönemlerde Atsız geri adım atmak bir yana daha da sertleşecektir. Bu anlamda Atsız'ın muhalif ve hesapsız karakter yapısı,

¹⁶ Altan Deliorman, *Atsız: Hayatı, Görüşleri, Eserleri* (Ankara: Berikan Yayınevi, 2014), s. 164-169.

¹⁷ Umut Uzer, "Racism in Turkey: The Case of Huseyin Nihal Atsız", *Journal of Muslim Minority Affairs* 22:1, (2002), s. 120.

¹⁸ Erk Yurtsever, "Atsız'ı mı Sordunuz?", Refet Köriklü ve Cengin Yavan (ed.), *Türkçülerin Kaleminden Atsız*, (İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 2000), s. 94.

¹⁹ Necmettin Sefercioğlu, "Atsız Beğ ve Kütüphane", *Ibid.*, s. 173.

onun, Türkçü düşünceye sahip olmasına karşın iktidar sahipleriyle daha yakın ilişki içinde bulunabilen isimler ile arasındaki farkın temel bir sebebi olarak öne çıkmaktadır.

2.2. Dr. Rıza Nur'un Etkisi

Atsız'ın Kemalizm eleştirisinin bir diğer önemli kaynağı da Dr. Rıza Nur ile yakın ilişkisidir. Kurtuluş Savaşı'nda Ankara Hükümetinin ilk Maarif Vekili olarak görev yapan, Lozan Konferansı'nda da Türk heyetinde ikinci murahhas olarak yer alan Rıza Nur daha sonrasında Atatürk'e muhalif safa geçmiş ve 1926'da, İzmir Suikasti ertesinde gerçekleştirilen temizlik hareketinden kısa bir süre sonra Paris'e giderek bu tarihten Atatürk'ün ölümüne kadar yurtdışında yaşamıştır. Atsız'ın kendisiyle ilk teması da bu yıllarda gerçekleşecektir. Uzunca bir süre mektuplaşan ikili, Rıza Nur'un Atatürk'ün ölümünden hemen sonra Türkiye'ye dönmesi üzerine fiilen bir araya gelecektir. Türkiye'ye dönüşünde Atsız tarafından karşılanan Rıza Nur kalan yıllarını Atsız başta olmak üzere genç nesil Türkçülerle geçirmiş ve ikili arasındaki yakın ilişki Rıza Nur'un Atsız'ı manevi oğlu ilan etmesiyle sonuçlanmıştır.²⁰

Rıza Nur'un Atatürk'e ve genel olarak Kemalizme dönük bakış açısı ise siyasi hayatının gidişatına da koşut olarak ağır biçimde eleştirel ve suçlayıcı bir niteliktedir. Özellikle yurtdışında hazırladığı *Hayat ve Hatıratım* adlı eserinde Atatürk'e ve diğer kurucu kadroya yönelik ciddi saldırıları söz konusudur. Hatta Rıza Nur yurtdışında iken dönüşte kuracağı fırkanın programını da hazırlamış ve "Türklerin Yeni Baştan İhyası ve Fırka Programı" olarak adlandırdığı bu metinde Meclis'in feshini, Cumhuriyet Halk Fırkası'nın lağvedilmesini ve yerine Türkçü bir partinin kurulmasını, mevcut liderlerin ise cezalandırılmasını öngörmüştür.²¹ Öte yandan Atsız, Rıza Nur'u tarihteki dört büyük Türkçüden biri olarak görmekte ve kendisini "bütün hayatında dimdik kalan, kanaatlerini her yerde açıkça söyleyerek niktetlere katlanan büyük Türk Rıza Nur, Türk milletinin nuru Rıza Nur"²² gibi sözlerle tanımlamaktadır. Dolayısıyla Kemalizmi ve Kemalist kadroyu hedef alan hatıra ve düşüncelerini bizzat Rıza Nur'dan dinlemiş olan Atsız'ın, son derece saygı duyduğu ve güvendiği bu isimden etkilenmesi son derece doğaldır. Atsız'ın hayatının en az kırk yıllık bölümünde büyük etkisi olan Rıza Nur, onun rejime karşı düşüncelerini de büyük oranda şekillendirmiştir.²³

2.3. Atsız'ın Yönetici Elite Yaşadığı Sorunlar

Nihal Atsız'ın Kemalizme yönelik eleştirel tavrının gelişiminde belki de en kilit sebep Kemalist yönetici elitin sürekli yaptırımlarına maruz kalması ve

²⁰ Beşir Ayvazoğlu, "Tanrıdağ'dan Hıra Dağı'na Uzun İnce Yollar", Tanıl Bora ve Murat Gültekin (ed.), *Milliyetçilik*, (İstanbul: İletişim Yayınları, 2002), s. 544.

²¹ *Ibid.*, s. 551.

²² Atsız, "Rıza Nur", *Makaleler II* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 57.

²³ Deliorman, a.g.e., s. 157-158.

bunun yarattığı doğal tepkidir. Bu sürecin başlangıcı 1932'de toplanan Birinci Tarih Kongresi'nde Atsız'ın, hocası Zeki Velidi Togan ile tartışması sebebiyle bürokrat Dr. Reşit Galip'e protesto amaçlı çektiği telgraftır. Atsız bunun üzerine tarihçi Prof. Fuat Köprülü'nün asistanı olarak görev yaptığı Darülfünundan ihraç edilmiş ve önce Malatya Ortaokulu'na, ardından da Edirne Lisesi'ne edebiyat öğretmeni olarak atanmıştır. Bununla birlikte, Nihal Atsız muhalif karakterini bu görevleri süresince de devam ettirmiştir. Edirne'de görev yaptığı dönemde çıkardığı *Orhun* dergisinde Türk Tarih Tezi'ni sert biçimde eleştirmesi dolayısıyla Vekâlet emrine alınarak azlolunmuş, *Orhun* da Bakanlar Kurulu kararıyla kapatılmıştır. Karşılaştığı bu yaptırımlar Atsız'ın muhalif karakterinin daha da sivrilmesine yol açacaktır.²⁴ Aynı zamanda bu dönem İkinci Dünya Savaşı'nın getirdiği koyu ideolojik ortamda Atsız'ın kolluk güçleri tarafından sıkı takibata uğradığı bir zaman dilimidir. Öyle ki bu süreçte Atsız'ın evi polislerce basılarak özel eşyaları incelemeye tabi tutulmuş, yine aynı dönemde birkaç kez karakola çağrılarak kendi anlatımına göre burada aşağılayıcı muameleye maruz bırakılmıştır.²⁵ Atsız'ın Kemalist yönetici kadrosunu ve onların icraatlarını hicvettiği *Dalkavuklar Gecesi*²⁶ adlı öyküyü (basım yılı 1941) yazması da bu yıllara denk gelmektedir.

Atsız'ın yönetici elitlere karşı öfkesinin en fazla yoğunlaştığı dönem ise Başbakan Şükrü Saraçoğlu'na yazdığı iki açık mektuptan sonra Mayıs 1944'te tevkif edilmesi ve bunun sonrasında gelişen süreçtir. Eylül 1944 tarihinden başlayarak Irkçılık-Turancılık Davası'nda yargılanan Nihal Atsız Türkçü hareketin diğer 22 önemli ismiyle birlikte bir buçuk yılını cezaevinde geçirecektir. Burada son derece zor koşullarda yaşamak zorunda bırakılan hatta türlü işkencelere uğrayan Atsız Mart 1945'te bu davadan 6 yıl 6 ay ceza almıştır. Her ne kadar bu sonuç temyize götürülecek ve Atsız ile arkadaşları Ekim 1945'te tahliye, Mart 1947'de ise beraat edeceklerse de bu dönemde yaşadıkları Atsız'ın Kemalizme ve Kemalist çevrelere bakışında ağır etkiler bırakacaktır. Kaldı ki Atsız için cezaevinden çıkmak da tek başına çok fazla anlam ifade etmemiş, zira tahliyesinden sonraki uzunca bir dönem işsiz yaşamak zorunda kalmıştır. Bu dönem Atsız'ın ve ailesinin ciddi maddi sıkıntılar çektiği hatta ailesinden kalma eşyaları ve bir kısım kitapları yok pahasına satmak zorunda kaldığı bir süreç olacaktır.²⁷ Haksızlığa uğradığını düşünen ve karşılaştığı tüm bu sıkıntılardan Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün yanı sıra, Hasan Âli Yücel, Falih Rıfkı Atay ve Nevzat Tandoğan gibi üst düzey bürokratları sorumlu tutan Atsız Kemalizmin doğrudan temsilcisi olarak gördüğü bu kişilerin eylem ve yaklaşımlarından dolayı zihninde Kemalizmi mahkûm etme yoluna gidecektir.

3. Atsız'ın Kemalizm Eleştirisinin Genel Sebepleri

²⁴ Ayvazoğlu, a.g.m., s. 544.

²⁵ Atsız, "Halk Partisinin Polisi", *Çanakkale'ye Yürüyüş – Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi*, s. 81-92.

²⁶ Atsız, *Dalkavuklar Gecesi – Z Vitamini* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997).

²⁷ Deliorman, a.g.e., s. 77.

3.1. Kemalizmin Barışçıl Dış Politika Anlayışı

Nihal Atsız, her ne kadar, Kemalizm eleştirilerinde kimi zaman rejimin diktatöryal politikalarına dair itirazlarda bulunsa da, esasında baskıcı bir devlet yönetimi Atsız'ın idealindeki devlet ve toplum modeli ile son derece uyumludur. Zira Atsız daima disiplinli devlet²⁸ ve millet²⁹ taraftarı olmuş, Türk devlet başkanlarının otoriter olmaları gerektiğini savunmuş,³⁰ körü körüne itaatın erdemlerini dile getirmiş,³¹ demokrasinin avam hâkimiyeti ve zekâdan yoksun bir yönetim biçimi olduğunu ifade etmiştir.³² Burada önemli olan husus, söz konusu baskıcı iktidarın Atsız'ın tercihlerini yansıtır yansıtmadığı sorusudur ve Kemalizmin Atsız'ın beklentilerini karşılamıyor oluşu, onun kendi öznel sebepleri dışında Kemalizme yönelik eleştirilerinin temel sebebidir. Bu noktada ilk olarak akla gelecek anlaşmazlık noktalarından biri Kemalizmin uluslararası barışı temel alan bir anlayışa sahip olmasıdır. Gerçekten de Kemalist ideolojinin, ifadesini Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh" mottosunda bulan barışçıl dış politika vizyonu Nihal Atsız'ın rejime duyduğu tepkinin kendi dünya görüşü ve uluslararası politikayı algılama biçimi bakımından doğrudan bir kaynağı olmuştur.

Atsız'a göre bu barışçıl dış politika anlayışı her şeyden önce Türk ulusunun herhangi bir ulusal ülkü çerçevesinde hareket birliği sağlayamamasına yol açmaktadır. Atsız'a göre zayıf ve çelimsiz de olsa her devlet kendisine göre bir dış hedef gözetirken, barışı öne alan bu yaklaşım sayesinde Türk milleti kendisine uygun bir ülkü gütmekten alıkonulmaktadır.³³ Bunun sorumlusu ise şüphesiz ki yönetici elitlerdir. Atsız "Yurtta barış, cihanda barış yahut kimsenin bir karış toprağında gözümüz yok gibi sefilane bir siyasi umde ile bu milletin manevî enerjisini bilerek ya da bilmeyerek söndürenler" diyerek doğrudan Kemalist kadroları hedef almaktadır.³⁴ Oysaki onun düşüncesinde "biz yalnız bize saldırılırsa harbederiz" gibi bir düşünce yanlıştır, zira bu tür bir yaklaşım bir milleti pasif kılmağa mahrum edecektir.³⁵ "Peki ama senin dışarıda gözün yok diye başkalarının da sende gözü olmayacak mı sanıyorsun budala?" diye soran Atsız,³⁶ ulusal ülkülerin en temel niteliğinin saldırıya dönük olması olduğunu şu sözlerle açıklamaktadır: "Hakikatleri olduğu gibi görelim, Milli ülküler taarruzidir!.. Başka milletlerle dostluk yapacağız diye millet uyuşturulamaz. Dostluklar milletlerden ziyade dışişleri bakanları arasındadır."³⁷ Atsız bu hususta Lozan Barış Antlaşması'nın kutsanmasına da eleştiri getirmektedir, çünkü büyük toprak kaybına sebep olan bu antlaşmanın ebedi bir zafer gibi kabulü millî hayatta

²⁸ Atsız, "Hürriyet Sarhoşluğu", *Makaleler IV*, s. 146.

²⁹ Atsız, "Veda", s. 106.

³⁰ Atsız, "Türkiye'nin Yeniden Kuruluşu", *Makaleler IV*, s. 438.

³¹ Atsız, "30 Ağustos ve Türk Ordusu", *Türk Tarihinde Meseleler* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 118.

³² Atsız, "Konuşmalar I", *Makaleler III*, s. 538.

³³ Atsız, "Biz Ne İstedığımızı Biliyoruz", s. 130.

³⁴ Atsız, "Ülküler Taarruzidir", *Makaleler III*, s. 89.

³⁵ Atsız, "Savaş Aleyhtarlığı", *Makaleler IV*, s. 475.

³⁶ Atsız, "Biz Ne İstedığımızı Biliyoruz", s. 130.

³⁷ Atsız, "Unutmayacağız", *Makaleler III*, s. 93.

ve millî düşüncede kanaatkârlığa, daha doğrusu miskinliğe yol açmaktadır.³⁸ Özellikle Kemalizmin dış Türklere yönelik bir programının olmaması, yani Atsız gibi Pan-Türkist/Turancı bir perspektifte bulunmaması, Atsız'ın bu noktadaki eleştirilerinin özünü oluşturmuştur. Atsız yazılarında barış uğruna kimseyi gücendirmeme zihniyetinin siyasi sınırları dışındaki Türklerin ihmaline ve “cihan Türklüğünün inkâr olunmasına” yol açtığını önemle belirtmektedir.³⁹ Atsız'a göre dış Türklere ilgilenmek emperyalizm ise de “mukaddes bir emperyalizmdir.”⁴⁰

3.2. Kemalizmin İrkçılık Karşıtlığı

Atsız'ın Kemalizm eleştirisinin yine bizzat Türkçü dünya görüşünden kaynaklanan ikinci doğal sonucu Kemalizmin ırkçı nitelikten uzak, kapsayıcı ve bütünleştirici vatandaşlık anlayışına karşıtlığıdır. Her ne kadar Atsız İrkçılık-Turancılık Davası için hazırladığı savunma metninde Kemalist kadroların belirli ırkçı politikalarına dikkat çekmiş ve bunları olumlama yoluna gitmişse de, Kemalizmin bu hususta ortaya koyduğu genel yaklaşımın yine de Atsız'ın tercihlerinin oldukça uzağında kaldığını belirtmek gereklidir. Türkiye Cumhuriyeti kuruluşu itibarıyla kan esasına dayanan bir ırkçılık götürmemiş, ırkı, dili veya dinini gözetmeden tüm uyruklarını Türklük üst kimliğinde bir araya getirmeye gayret etmiş ve Türk kimliğini kabul ettikleri takdirde vatandaşları arasında herhangi bir ayrımcılığa yönelmemiştir. Nihal Atsız'ın karşı olduğu yaklaşım da Kemalizmin ırkçılığı bir devlet politikası olarak reddeden bu anlayıştır. Zira Atsız'ın düşüncesinde ırkçılık Türkçülüğün Turancılıkla birlikte iki asli ilkesinden biridir,⁴¹ Türkçü en başta Türk ırkının üstünlüğüne inanmış kimsedir.⁴² Bu doğrultuda Atsız, iktidarın belirli etnik gruplara eşit vatandaşlar olarak davranmasından duyduğu rahatsızlığı yazılarında sıklıkla dile getirmiştir.⁴³

Bu anlamda Nihal Atsız, Kemalizmin kültürel kimliğe dayalı milliyetçilik anlayışını yanlış bulmuş ve daima eleştirmiştir. Atsız bir yazısında “ırkçılık Kemalistlerin hoşuna gitmiyorsa, Kemalizm de ırkçıların hoşuna gitmiyor.”⁴⁴ notunu düşmektedir, çünkü diğer bütün kusurları bir tarafa, “Kemalizmde dönme ve devşirme olmak kabahat değildir,”⁴⁵ Türkiye Cumhuriyeti “kültür milliyetçisi olduğunu öne sürmesine rağmen böyle bile değildir ve tabiyet milliyetçiliği ile yetinmektedir.”⁴⁶ Hatta Atsız'a göre Halk Partisi'nin “en yüksek kademelerine, bakanlıklara, başbakanlıklara geçenler

³⁸ Atsız, “Çanakkale'ye Yürüyüş”, s. 42.

³⁹ Atsız, “Millî Siyaset”, *Makaleler III*, s. 245.

⁴⁰ *Ibid.*, s. 246.

⁴¹ Atsız, “Veda”, s. 97.

⁴² Atsız, “Türkçü Kimdir?”, *Makaleler III*, s. 21.

⁴³ Atsız'ın Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan Çingeneleri hedef alan şu sözleri söz konusu yaklaşımına iyi bir örnektir: “... bu soysuzları artık aramızda görmek istemiyoruz. Türk bünyesini mikroptan temizleyecek en güzel tedavi usulü: Katliâm!..”, Atsız, “Çanakkale'ye Yürüyüş”, s. 20.

⁴⁴ Atsız, “Millî Birlik”, s. 234.

⁴⁵ Atsız, “Millî Mukaddesat Düşmanları”, *Makaleler III*, s. 288.

⁴⁶ Atsız, “Kürtler ve Komünistler”, *Makaleler III*, s. 281.

arasında Türk soyundan olmayanlar göze batacak kadar çoktur.”⁴⁷ Üstelik Halk Partisi bunu milliyetçi olduğu iddiasına sahip olmasına rağmen yapmaktadır. Atsız’a göre bu partinin kendisine göre “acayıp” bir milliyetçiliği vardır, zira altı oktan biri milliyetçilik olduğu halde nedense Türkçülükten ürkmektedir, hatta Türk ocaklarını da bu yüzden kapatmıştır.⁴⁸ Nitekim Atsız’a göre Türkiye İşçi Partisi dışındaki her partide Türkçünün bulunmasına rağmen Halk Partisi’nde hiçbir zaman bir Türkçü olmamıştır ve olamaz da.⁴⁹ Bu örneklerden anlaşılacağı gibi, ırklar arası hiyerarşiye ve bu hiyerarşide Türk ırkının en üstte bulunduğuna iman etmiş olan, ülkenin bütün sosyal-siyasal düzeninin bu kabul üzerine şekillendirilmesini öngören Nihal Atsız, Kemalist kadroların milliyetçilik anlayışını ve uygulamalarını fazlasıyla yumuşak hatta dejenere bulmuş ve bu yüzden de kıyasıya eleştirmiştir.

3.3. Kemalizmin Batılılaşma Vizyonu

Nihal Atsız’ın Kemalizme yönelik olumsuz tavrının bir diğer önemli kaynağı da Kemalist ideolojinin Batılılaşma vizyonu ve bu amaç çerçevesinde hayata geçirdiği uygulamalardır. Kemalizmin özünü oluşturan ve özellikle eğitim ve kültür alanlarında yoğunlaşan Batılılaşma arayışı Atsız’ın düşüncesinde son derece küçültücü bir politikadır. Zira Atsız’a göre “Türkler için yabancı kavimlerin medeniyetine sahip çıkmaya lüzum yoktur.”⁵⁰ ve “Yabancı kültüre ait şeyleri faydasız ve lüzumsuz yere kullanmak ancak bir ‘aşağılık duygusu’nun sonucu olabilir.”⁵¹ Batılılaşma anlayışı, modernleşme, Türk toplumunu çağa uygun hale getirme gibi bir yaklaşım çerçevesinde belli bir dereceye kadar kabul edilebilirse de, bu noktada çok ileri gidilmiş, Kemalist inkılaplar mukaddesata saldırır bir noktaya ulaşmıştır.⁵² Atsız şöyle demektedir: “Biz garp medeniyetini kabul ettikten sonra baş döndürücü bir süratle ve kendimizi unutacak kadar garplılaştık.”⁵³ Ona göre Türk toplumunun kendine yabancılaşmasına ve yozlaşmasına sebep olan bu süreç süratle ve en baştan gözden geçirilmelidir.

Atsız’ın bu noktada, Batılılaşma vizyonuyla alakası olduğunu düşündüğü ve aynı sertlikte eleştirdiği bir husus da Cumhuriyet’in ilanından sonra kabul edilen resmi tarih tezidir. Anadolu uygarlıklarının Türk kökenli olduğu ve Türklerin de tıpkı Avrupalılar gibi Aryan [Hint-Avrupa] ırkından geldiği iddiasını ortaya koyan bu tez, Atsız’a göre bir aşağılık kompleksinin ürünüdür ve Batılılara yaranmayı amaç edinmektedir. Bu tez bu yönüyle komedidir,⁵⁴ hatta milli yüz karasıdır.⁵⁵ Türklerin Aryan kökenli olduğu

⁴⁷ Atsız, “Türkler ve Devşirmeler”, *Çanakkale’ye Yürüyüş – Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi*, s. 295.

⁴⁸ Atsız, “C.H.P.’nin Türkçülere ve Komünistlere Karşı 1944’ten Evvel Tutumu”, s. 243.

⁴⁹ Atsız, “Türkçülük ve Siyaset”, *Makaleler III*, s. 28.

⁵⁰ Atsız, “Türkler Hangi Irktandır?”, *Makaleler III*, s. 149.

⁵¹ Atsız, “Türkçülere Birinci Teklif”, *Makaleler I*, s. 367.

⁵² Atsız, “Milli Birlik”, s. 235.

⁵³ Atsız, “Maziyi İnkâr Edenler, Darülfünûn ve Milli Tarih Kongresi”, *Makaleler II*, s. 209.

⁵⁴ Atsız, “Veda”, s. 107.

⁵⁵ Atsız, “Sıfıra Cevap”, *Makaleler II*, s. 196.

iddiasını tümüyle reddeden Atsız Türklerin kökenini şöyle açıklamaktadır: “Biz Avrupalı falan değiliz. Buz gibi Asyalıyız ve hepsinden üstün olarak da Türk'üz... Anladın mı monşer? Avrupalı olmak meziyet olmadığı gibi, Asyalı olmak da kusur değildir. Unutma ki Arnavut Avrupalı fakat Japon Asyalıdır.”⁵⁶ Zaten yukarıda da belirtildiği gibi, Atsız'ın 1930'lu yıllarda çıkardığı *Orhun* dergisi de Türk Tarih Tezini ve bu doğrultuda yazılan tarih ders kitabını ağır biçimde eleştirdiği için kapatılmıştır. Bununla birlikte, Atsız'ın ve çevresindeki grubun resmi tarih ve dil tezlerini, Türklüğün sınırlarını gayri Türklere de açtıkları ve kuvvetle karşı oldukları asimilasyon politikasına zemin hazırlayabilecekleri gerekçesiyle de tehlikeli buldukları söylenmelidir.⁵⁷

3.4. Kemalizmin Komünizme Müsamahası

Nihal Atsız'ın fikir hayatı boyunca en ufak bir sapma ya da yumuşama göstermeyen bir yönü katıksız bir komünizm karşıtıdır. Gerçekten de Atsız, gençlik dönemlerinden ölümüne dek her zaman komünizmin son derece kuvvetli bir şekilde aleyhinde bulunmuş ve komünistleri Türk ülkesini Sovyet Rusya'ya peşkeş çekmeye çalışan vatan hainleri olarak değerlendirmiştir. Bu anlamda Kemalist iktidarın komünistlere müsamahalı davrandığına dair inancı, Atsız'ın Kemalizme eleştirel bakışının diğer bir önemli sebebi olarak kendini gösterecektir. Atsız'a göre Kemalist yönetici kadrosu komünist ideolojinin Türkiye için nasıl büyük bir tehdit arz ettiğini yeterince anlayamamış ve komünistleri ülkede en önemli görevlere kadar yükseltme gibi bir gaflet içinde bulunmuştur. Zaten Atsız'ın tutuklanmasına giden süreci başlatan Başbakan Saraçoğlu'na yazdığı açık mektuplar da devlette kadrolaşan ve iktidardan himaye gördüklerine inandığı komünistleri ihbar içerikli olarak kaleme alınmıştır.⁵⁸

Fakat bu noktada Atsız'ın Atatürk ile İsmet İnönü arasında net bir ayrım yaptığını da belirtmek gereklidir. Atsız'a göre Atatürk Rusya'da ortaya çıktığı zaman hakkında kimsenin bir şey bilmediği komünizmi ve onun Türkiye için tehlikesini anlamış, tedbirlerini almış olduğu halde “İnönü komünizmin nasıl bir belâ olduğunu bir türlü idrak edememiş”ti.⁵⁹ Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı sırasında Ruslardan faydalanmak için bir komünist partisi kurarak bu cereyanı kontrol altına almış, nihayet Ruslardan alacağını aldıktan sonra komünist partisini kapatıp komünistleri mahkemelere sevk etmiş olduğunu belirten ve bunu bir siyasi deha olarak değerlendiren Atsız İnönü'nün ise tam aksi yönde davrandığını ifade etmektedir.⁶⁰ Ona göre Atatürk'ün ölümünden sonra, Halk Partisi'nin en

⁵⁶ Atsız, “Reha Oğuz'la Tanışma”, *Çanakkale'ye Yürüyüş – Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi*, s. 140.

⁵⁷ İlker Aytürk, “The Racist Critics of Atatürk and Kemalism, from the 1930s to the 1960s”, *Journal of Contemporary History* 46:2, (2011), s. 322.

⁵⁸ Atsız, “Başvekil Saraçoğlu Şükrü'ye Açık Mektup”, *Makaleler IV*, s. 9-16, “Başvekil Saraçoğlu Şükrü'ye İkinci Açık Mektup”, *Makaleler IV*, s. 17-29.

⁵⁹ Atsız, “3 Mayıs 1944”, *Makaleler I*, s. 210.

⁶⁰ Atsız, “Sol'un 94 Yılı”, *Makaleler I*, s. 421.

büyük kusuru Türkiye’de “rezilâne bir şekil almış olan solculuğu destekleyip beslemesi” olmuştur. Bu yüzden de 1944’te komünist düşmanı Türkçüleri Alman yanlısı maceracılar olarak ilan etme gibi bir yüz karasını dahi edinmiştir.⁶¹ Ülkede her yere sızmış bulunan komünistler Atsız’a göre “Halk Partisi iktidarının yadigarıdır.”⁶² zaten Halk Partisi’nin bizzat kendisi de “içinde birçok Moskofçu bulunan ve mühim mevkileri bu Moskofçulara kaptıran bir partidir.”⁶³ Devlet kademelerinde komünistlerin himaye edilmesinin bir numaralı sorumlusu olarak Milli Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel’i işaret eden⁶⁴ Atsız, onun fikir babalığını yaptığı Köy Enstitülerini de “komünist yatağı”,⁶⁵ “akrep yuvası”⁶⁶ gibi tabirlerle suçlamaktadır. Atsız, İsmet İnönü’ye ise hem iktidarın en üst noktalarında komünistleri himaye edenlere yer verdiği hem de dış politikada çok sayıda alternatif varken Sovyet Rusya’yla dost olmayı seçtiği için eleştiri getirmektedir.⁶⁷ İnönü Atsız tarafından “komünizmden hüküm giymiş sicillilere” *Kadro* dergisini çıkarttırması ve bu dergiye ilk baş makaleyi bizzat yazması,⁶⁸ Bülent Ecevit’i Çalışma Bakanlığı’nda tutarak yurttan solculuğun gelişmesine yardımcı bulunması⁶⁹ ya da Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Arslan gibi komünistlerin idamını engellemeye çalışması⁷⁰ gibi gerekçelerle de yine sert biçimde eleştirilmiştir. Nihal Atsız 1959 yılında *Z Vitamini* adlı bir öykü de kaleme alarak, İsmet İnönü ve yakın çalışma arkadaşlarını komünizme müsamahaları ve genel olarak kozmopolit tavırları sebebiyle ağır biçimde hicvedecektir.

Sonuç

Buraya kadar anlatılanlar ışığında, Nihal Atsız’ın Kemalizme yönelik tepkisinin Atatürk’ün şahsından büyük ölçüde muaf olduğunun altı tekrardan çizilmelidir. Atsız’ın yazılarında bu ayrımı ortaya koyacak veriler açık biçimde söz konusudur. Bununla birlikte, Atsız’ın Kemalizm eleştirisinde, sahip olduğu muhalif ve hesapsız karakter yapısının da önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Bu durum hem yazılarında kullandığı dilde kendini belli etmekte hem de Atsız’ı yakından tanıyan isimlerin değerlendirmelerinde yine bu şekilde geçmektedir. Atsız’ın hocası niteliğinde olan Dr. Rıza Nur’un Atatürk’e yönelik sert muhalefeti ve bunun Atsız’ın fikriyatı üzerindeki yönlendirici etkisi ama özellikle de Atsız’ın yönetici grupla devamlı olarak yaşadığı sorunlar ve karşılaştığı yaptırımlar da, onun Kemalizm eleştirisini yine oldukça güçlendiren diğer kişisel sebepler olarak göze çarpmaktadır. Atsız’ın Kemalizme dönük

⁶¹ Atsız, “Halk Partisinin Tek Yanlısı (?)”, s. 214.

⁶² Atsız, “Türkiye’nin Yeniden Kurulması”, *Makaleler IV*, s. 427.

⁶³ Atsız, “‘Millletin’ İfşaatı”, *Makaleler III*, s. 299.

⁶⁴ Atsız, “Hasan Âli Hesap Vermelidir”, *Makaleler II*, s. 179.

⁶⁵ Atsız, “İşin Başı”, *Makaleler II*, s. 276.

⁶⁶ Atsız, “3 Mayıs 1944”, s. 210.

⁶⁷ Atsız, “Önsöz”, *Çanakkale’ye Yürüyüş – Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi*, s. 68.

⁶⁸ Atsız, “İşin Başı”, s. 276.

⁶⁹ Atsız, “Milli Şefin Bergüzarı”, *Makaleler II*, s. 249.

⁷⁰ Atsız, “Mustafa İsmet ve Kızıklar”, *Makaleler II*, s. 256.

muhalafetinin genel sebepleri ise en başta Kemalizmin barışı temel alan bir ideoloji olması ve bu yüzden de Atsız'a göre ulusal bir ülkü sunmaktan uzak kalması, ikinci olarak da ırkçı bir nitelik taşımaması ve uyrukluğa dayalı bir iç siyaset gütmesidir. Zira bu iki husus Atsız'ın kabulündeki Türkçülük prensipleriyle son derece uyumsuz, kozmopolit yaklaşımlardır. Aynı şekilde Kemalizmin batılılaşma arayışı da Atsız'a göre Türkçülüğün gereklerinden çok uzaktır ve ülkede dejenere bir modernleşme sürecinin doğuşuna sebep olmuştur. Atsız'ın Kemalizm karşıtlığının son kaynağı ise, onun Kemalizmin komünist ideolojiye ve komünistlere müsamahalı yaklaştığına dair inancıdır. Bu hususlardan hareketle Atsız Kemalist ideolojiye yazın kariyerinin ilk dönemlerinden beri daima belli bir mesafede durmuş, eleştirilerini kimi zamanlar oldukça artırmaktan da geri durmamıştır. Atsız'ın dava adamı kimliğini pekiştiren ve eylemci yönünü öne çıkararak geniş kitlelerce tanınmasına da vesile olan Kemalizm karşıtlığı, onun milliyetçi/ulusalcı çevrelerde bugün bile yoğun biçimde tartışılan bir isim olmasının en önemli sebeplerinden biri niteliğindedir.

Kaynakça

- ATSIZ, Nihal, "3 Mayıs 1944", *Makaleler I* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 209-213.
- ATSIZ, Nihal, "30 Ağustos ve Türk Ordusu", *Türk Tarihinde Meseleler* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 117-121.
- ATSIZ, Nihal, "Açık Yürekli Olmak...", *Makaleler IV* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 199-203.
- ATSIZ, Nihal, "Başvekil Saraçoğlu Şükrü'ye Açık Mektup", *Makaleler IV* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 9-16.
- ATSIZ, Nihal, "Başvekil Saraçoğlu Şükrü'ye İkinci Açık Mektup", *Makaleler IV* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 17-29.
- ATSIZ, Nihal, "Biz Ne İstedığımızı Biliyoruz", *Makaleler IV* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 127-134.
- ATSIZ, Nihal, "C.H.P.'nin Türkçülere ve Komünistlere Karşı 1944'ten Evvel Tutumu", *Çanakkale'ye Yürüyüş – Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 239-256.
- ATSIZ, Nihal, "Çanakkale'ye Yürüyüş", *Çanakkale'ye Yürüyüş – Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 5-47.
- ATSIZ, Nihal, *Dalkavuklar Gecesi – Z Vitamini* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997).
- ATSIZ, Nihal, "Halk Partisinin Polisi", *Çanakkale'ye Yürüyüş – Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 81-92.
- ATSIZ, Nihal, "Halk Partisinin Tek Yanlışı (?)", *Makaleler IV* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 211-214.
- ATSIZ, Nihal, "Hasan Âli Hesap Vermelidir", *Makaleler II* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 179-185.
- ATSIZ, Nihal, "Hürriyet Sarhoşluğu", *Makaleler IV* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 141-150.
- ATSIZ, Nihal, "İran Türkleri II", *Makaleler I* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 55-64.
- ATSIZ, Nihal, "İşin Başı", *Makaleler II* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 275-281.
- ATSIZ, Nihal, "Konuşmalar I", *Makaleler III* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 519-540.
- ATSIZ, Nihal, "Kurucular Meclisi", *Makaleler IV* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 337-340.
- ATSIZ, Nihal, "Kürtler ve Komünistler", *Makaleler III* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 279-283.

- ATSIZ, Nihal, "Maziye İnkâr Edenler, Darülfünûn ve Milli Tarih Kongresi", *Makaleler II* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 207-215.
- ATSIZ, Nihal, "'Milletin' İfşaatı", *Makaleler III* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 297-299.
- ATSIZ, Nihal, "Milli Birlik", *Makaleler III* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 233-237.
- ATSIZ, Nihal, "Milli Mukaddesat Düşmanları", *Makaleler III* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 285-293.
- ATSIZ, Nihal, "Millî Siyaset", *Makaleler III* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 243-247.
- ATSIZ, Nihal, "Milli Şefin Bergüzari", *Makaleler II* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 247-251.
- ATSIZ, Nihal, "Mustafa İsmet ve Kızillar", *Makaleler II* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 255-258.
- ATSIZ, Nihal, "Önsöz", *Çanakkale'ye Yürüyüş – Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 67-70.
- ATSIZ, Nihal, "Reha Oğuz'la Tanışma", *Çanakkale'ye Yürüyüş – Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 131-152.
- ATSIZ, Nihal, "Rıza Nur", *Makaleler II* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 53-57.
- ATSIZ, Nihal, "Savaş Aleyhtarlığı", *Makaleler IV* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 475-477.
- ATSIZ, Nihal, "Sıfıra Cevap", *Makaleler II* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 187-206.
- ATSIZ, Nihal, "Sol'un 94 Yılı", *Makaleler I* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 413-425.
- ATSIZ, Nihal, "Türk Milletine Çağrı", *Makaleler IV* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 47-53.
- ATSIZ, Nihal, "Türkçü Kimdir?", *Makaleler III* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 21-23.
- ATSIZ, Nihal, "Türkçülere Birinci Teklif", *Makaleler I* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 367.
- ATSIZ, Nihal, "Türkçülük ve Siyaset", *Makaleler III* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 25-28.
- ATSIZ, Nihal, "Türkiye'nin Türkleşmesi", *Makaleler IV* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 443-445.

- ATSIZ, Nihal, "Türkiye'nin Yeniden Kurulması", *Makaleler IV* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 427-428.
- ATSIZ, Nihal, "Türkiye'nin Yeniden Kuruluşu", *Makaleler IV* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 429-441.
- ATSIZ, Nihal, "Türkler Hangi Irktandır?", *Makaleler III* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 147-150.
- ATSIZ, Nihal, "Türkler ve Devşirmeler", *Çanakkale'ye Yürüyüş – Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 295-301.
- ATSIZ, Nihal, "Unutmayacağız", *Makaleler III* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 91-94.
- ATSIZ, Nihal, "Ülküler Taarruzidir", *Makaleler III* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 83-89.
- ATSIZ, Nihal, "Veda", *Makaleler III* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 95-115.
- ATSIZ, Nihal, "Yirminci Asırda Türk Meselesi II – Türk Irkı = Türk Milleti", *Makaleler III* (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1997), s. 139-146.
- AYTÜRK, İlker, "The Racist Critics of Atatürk and Kemalism, from the 1930s to the 1960s", *Journal of Contemporary History* 46:2, (2011), s. 308-335.
- AYVAZOĞLU, Beşir, "Tanrıdağ'dan Hira Dağı'na Uzun İnce Yollar", Tanıl Bora ve Murat Gültekingil (ed.), *Milliyetçilik* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2002), s. 541-578.
- DELİORMAN, Altan, *Atsız: Hayatı, Görüşleri, Eserleri* (Ankara: Berikan Yayınevi, 2014).
- SEFERCİOĞLU, Necmettin, "Atsız Beğ ve Kütüphane", Refet Körüklü ve Cengiz Yavan (ed.), *Türkçülerin Kaleminden Atsız* (İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 2000), s. 173-174.
- UZER, Umut, "Racism in Turkey: The Case of Huseyin Nihal Atsız", *Journal of Muslim Minority Affairs* 22:1, (2002), s. 119-130.
- YURTSEVER, Erk, "Atsız'ı mı Sordunuz?", Refet Körüklü ve Cengiz Yavan (ed.), *Türkçülerin Kaleminden Atsız* (İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 2000), s. 93-96.

